

Pedagoški zavod Tuzlanskog kantona
Tuzla

Katalog znanja

za polaganje završnog ispita iz Bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i
književnosti za učenike osnovnih škola TK

Tuzla, decembar 2013.

Sadržaj

1. Oblasti za testiranje.....	3
2. Primjeri testova.....	7
3. Katalog pitanja.....	13
4. Odgovori.....	67
5. Test sa Završnog ispita iz Bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i književnosti u školskoj 2012/2013. godini.....	75

Katalog pripremila Kantonalna komisija za Bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnost u provođenju testiranja učenika završnih razreda osnovnih škola Tuzlanskog kantona:

Halid Bulić, *halidb10@yahoo.com*

Azra Mujkanović, *mazra@pztz.ba*

Amela Isanović, *amela.isanovic@yahoo.com*

Suada Bajrović, *suadabajrovic@gmail.com*

Sabina Jogunčić, *sabina.joguncic@hotmail.com*

1. Oblasti za testiranje

Za ocjenjivanje uspješnosti učenika iz Bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i književnosti u devetom razredu devetogodišnje osnovne škole odabrane su tri oblasti: *gramatika*, *pravopis* i *književnost*. Za svaku su oblast utvrđeni ciljevi koje treba da mogu postići učenici određenog nivoa znanja i sposobnosti.

1. Gramatika

(a) Niski nivo

Učenici koji završavaju osnovnu školu dostigli su niski nivo sposobnosti ako:

- poznaju komunikativne vrste rečenica: obavještajne / izjavne, upitne, usklične / uzvične rečenice;
- tačno vrše podjelu suglasnika po mjestu tvorbe / izgovora i po zvučnosti (jednostavni primjeri);
- prepoznaju zadata riječ prema tvorbenom modelu, prepoznaju složenicu u ponuđenim primjerima;
- načine od navedenog glagola zadati glagolski oblik u bilo kojem licu i broju; tačno odrede, na osnovu ponuđenih odgovora, zadati glagolski oblik u navedenoj rečenici;
- posjeduju osnovno znanje o historijskom razvoju standardnog jezika.

(b) Srednji nivo

Učenici su dostigli srednji nivo sposobnosti ako:

- određuju padeže, njihove funkcije i značenja;
- uočavaju, na osnovu ponuđenih odgovora, posebne tipove rečenica – bezlične / bez subjekta;
- klasificiraju zavisnosložene rečenice, uočavaju u navedenoj složenoj rečenici zadata vrstu rečenice;
- tačno određuju glasovne promjene;
- poznaju vrste brojeva;
- određuju rečenične članove: subjekat, atribut, apoziciju;
- poznaju pridjeve i njihovu gramatičku kategoriju komparaciju;
- razvrstaju riječi prema tvorbenom modelu: izvođenje i pretvaranje / preobrazba;
- prepoznaju kvantitet / dužinu akcenta;
- određuju granicu sloga u riječima;
- uočavaju vrste i funkcije sintagme;
- određuju nepromjenljive vrste riječi.

(c) Visoki nivo

Učenici su dostigli visok nivo znanja i sposobnosti ako su zadovoljili mjerila srednjeg nivoa i ako:

- poznaju vrste imenica: gradivne i zbirne;
- klasificiraju zavisnosložene i nezavisnosložene rečenice;
- određuju rečenične članove: logički subjekat, glagolski predikat;
- uočavaju granice i određuju broj prostih rečenica u složenoj i višestrukosloženoj rečenici;
- određuju gramatičke kategorije glagola: glagolski vid, glagolsku osnovu, glagolsko stanje.

2. Pravopis

(a) Niski nivo

Učenici koji zavšavaju osnovnu školu koji su dostigli niski nivo znanja i sposobnosti treba da:

- pravilno upotrebljavaju glas / slovo **h** u glagolskim oblicima – aoristu;
- prepoznaju pravilno napisanu rečenicu u upravnom govoru;
- pravilno pišu skraćenice mjernih jedinica;
- pravilno pišu riječcu **naj** u superlativu pridjeva;
- uočavaju pravilno napisane redne brojeve.

(b) Srednji nivo

Učenici su dostigli srednji nivo znanja i sposobnosti ako:

- primjenjuju pravila o upotrebi velikog slova u pisanju imena stanovnika / etnika;
- pravilno pišu riječcu **ne** uz glagole (jednostavan primjer), uz imenice i pridjeve;
- primjenjuju pravila o upotrebi velikog slova u pisanju: imena nebeskih / vasionkih tijela, naziva građevina, naslova novina i časopisa;
- primjenjuju pravila o upotrebi pravopisnih i interpunkcijskih znakova: zareza, crte, crtice;
- pravilno pišu upravni govor: drugi i treći način;
- pravilno pišu prijedloge uz zamjenice i priloge, rastavljeno ili sastavljeno;
- pravilno pišu skraćenice;
- pravilno pišu prisvojne pridjeve na **-ski, -čki, -čki**.

(c) Visoki nivo

Učenici su dostigli visok nivo znanja i sposobnosti ako su zadovoljili mjerila srednjeg nivoa i ako uz to:

- primjenjuju pravila o upotrebi pravopisnog i interpunkcijskog znaka tačka-zarez (;);

- primjenjuju pravila o upotrebi velikog slova u pisanju višečlanih naziva ustanova, preduzeća;
- pravilno pišu riječcu **ne** uz glagole, sastavljeno ili rastavljeno, u skladu s pravopisnom normom;
- pravilno pišu složenice i polusloženice.

3. Književnost

(a) Niski nivo

Većina učenika koji su dostigli niski nivo znanja i sposobnosti treba da:

- razlikuju umjetničku od narodne epike;
- poznaju kompoziciju epskog djela: uvod, početak radnje, zaplet, vrhunac, rasplet, red kazivanja – hronološki, retrospektivni;
- objašnjavaju oblike kazivanja u epskom djelu: pripovijedanje, opisivanje, dijalog, monolog;
- razlikuju i uočavaju specifičnosti likova u epskom djelu: glavni i sporedni likovi, etička, psihološka i sociološka karakterizacija likova, ali na ovom nivou samo opis ličnosti i njena osjećanja;
- uočavaju motivske relacije u lirskoj pjesmi: odnos osnovnih i sporednih motiva i njihova uloga u formiranju pjesničkih slika;
- uočavaju vizuelne i zvukovne elemente u lirskoj pjesmi.

(b) Srednji nivo

Učenici su dostigli srednji nivo sposobnosti ako:

- prepoznaju i objašnjavaju strukturu epskog djela: fabula, siže, tema, misaono-emotivni slojevi, poruka;
- razlikuju epske književne vrste: proza i stih, osim romana;
- razlikuju i uočavaju specifičnosti likova u epskom djelu: glavni i sporedni likovi, etička, psihološka i sociološka karakterizacija likova;
- prepoznaju i objašnjavaju organizaciju stiha: vrste stiha, strofe, ritma i rime;
- uoče karakterizaciju ličnosti u dramskom djelu: piščev govor i govor ličnosti;
- prepoznaju i razlikuju lirske književne vrste;
- prepoznaju i objašnjavaju strukturu lirske pjesme: motivi, osjećanja, pjesničke slike, poenta;
- uočavaju specifičnosti stilskih sredstava: epitet, poređenje; leksička značenja riječi.

(c) Visoki nivo

Učenici su zadovoljili visoki standard ako su dostigli znanja i sposobnosti srednjeg nivoa i ako:

- prepoznaju osnovne karakteristike pjesničkog jezika: slikovitost, emocionalnost, ekspresivnost, ritmičnost, harmoničnost;

- uočavaju specifičnosti stilskih sredstava: onomatopeja, hiperbola, personifikacija, kontrast, metafora, ponavljanje, alegorija, gradacija, simbol;
- razlikuju epske književne vrste: proza, stih i roman;
- prepoznaju i objašnjavaju funkciju epizoda i motiva u epskom djelu: statički i dinamički motivi, epska atmosfera i situacija;
- prepoznaju tok i glavne faze u razvoju dramske radnje: uvod, zaplet, vrhunac, peripetija, rasplet, epilog;
- prepoznaju oblike kazivanja u dramskom djelu: dijalog, monolog, didaskalije / remarke;
- uočavaju jezičko-stilske specifičnosti dramskog djela.

2. Primjeri testova

U nastavku su dati primjeri testova za polaganje završnog ispita iz Bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i književnosti.

Napomena: Testovi koje će učenici rješavati prilikom polaganja završnog ispita iz Bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i književnosti ne moraju se sadržajno podudarati s navedenim primjerima testova niti pitanja na testovima koje će učenici rješavati moraju biti sadržana u Katalogu.

Primjer testa 1

1. Zaokruži slovo ispred pravilno napisanog oblika:

- a) najjasnije
- b) naj jasnije
- c) najasnije
- d) najjasnie

2. Zaokruži slovo ispred riječi koje su složenice:

- a) sjeveroistok
- b) dječaćić
- c) razbuditi
- d) romanopisac

3. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Suglasnici **d, t, c, z** i **s** su:

- a) prednjonepčani
- b) nadzubni
- c) zubni
- d) usnenozubni

4. Zaokruži slovo ispred rečenice koja je napisana u prezentu:

- a) Sunce je bilo visoko na nebu.
- b) Maida će otići neni na raspustu.
- c) Ismar trči za loptom.
- d) Una skoči od sreće.

5. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Glagoli po predmetu radnje mogu biti:

- a) prijelazni, neprijelazni i povratni
- b) svršeni i nesvršeni
- c) glagoli radnje, glagoli stanja i glagoli zbivanja
- d) glavni i pomoćni

6. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja je glasovna promjena izvršena u riječi **jabuci**?

- a) prva palatalizacija
- b) druga palatalizacija
- c) jednačenje suglasnika po zvučnosti
- d) jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe

7. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U kojem je padežu potcrtana imenica u rečenici **Djevojčice se igraju na livadi**?

- a) genitiv
- b) dativ
- c) akuzativ
- d) lokativ

8. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. *Kratka poučna priča u kojoj su likovi životinje, ali u kojima se kroz postupke životinja ustvari predstavljaju postupci ljudi naziva se:*

- a) bajka
- b) basna
- c) anegdota
- d) alegorija

9. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Kojom je vrstom stiha napisana balada *Hasanaginica*? (“Šta se b’jeli u gori zelenoj / al’ su snjezi, al’ su labudovi...”)

- a) osmercem
- b) desetercem
- c) jedanaestercem
- d) dvanaestercem

10. Pročitaj pjesmu i zatim zaokruži slova ispred tačnih tvrdnji.

VEČE NA ŠKOLJU

Pučina plava
Spava
Prohladni pada mrak.
Vrh hridi crne
Trne
Zadnji rumeni zrak.

I jeca zvono
Bono,
Po kršu dršće zvuk;
S uzdahom tuge
Duge
Ubogi moli puk.

Kleče mršave
Glave
Pred likom boga svog
Ištu. Al' tamo,
Samo
Ćuti raspeti bog.

I san sve bliže
Stiže,
Prohladni pada mrak,
Vrh hridi crne
Trne
Zadnji rumeni zrak.

- a) Osnovna stilska figura je aliteracija.
- b) Ova pjesma ima dva tematska nivoa – pripada refleksivnim i socijalnim pjesmama.
- c) Pjesma je lepršava i u njoj preovladava sreća i životna radost.
- d) Ritam pjesme je lagan i spor, uvjetovan osjećanjima pjesme.

Primjer testa 2

1. Zaokruži slovo ispred skupa riječi u kojem treba dopisati glas **h**:

- a) ja bi
- b) ti bi
- c) mi bi
- d) ona bi

2. Zaokruži slovo ispred korijena sljedeće porodice riječi: **hodati, prohodati, ishod, prihod, hodnik...**

- a) hod
- b) hoda
- c) pri
- d) pro

3. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Staroslavenski jezik, prvi pisani jezik Slavena, imao je svoja dva pisma:

- a) latinicu i glagoljicu
- b) glagoljicu i ćirilicu
- c) ćirilicu i bosanćicu
- d) bosanćicu i arebicu

4. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U rečenici **Ako me neko bude tražio, pozovi me** potcrtani glagolski oblik je:

- a) perfekat
- b) potencijal
- c) futur prvi
- d) futur drugi

5. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Rečenica **Naoblačilo se** jeste:

- a) nezavršena
- b) bezlična / bez subjekta
- c) složena
- d) sa više subjekata

6. Zaokruži slovo ispred niza riječi koje su ispravno podijeljene na slogove:

- a) radn-ja, pr-st, st-ro-fa
- b) pr-ije-sto-lje, cvok-o-ta-ti
- c) pr-ste-no-vi, vi-dje-ti, cvi-je-će, rad-nja, stro-fa
- d) stol-je-će, ne-uo-bi-čaj-en

7. Zaokruži slovo ispred niza riječi koji sadrži gradivne imenice:

- a) pijesak, drvo, pamuk, šećer, cement
- b) pješčani, drveni, pamučni, šećerni, cementni
- c) oluja, ljeto, spavanje, slova
- d) vozovi, sanke, vrata, polovi, radovi

8. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Priča fantastičnog sadržaja koja opisuje svijet čudesnog i čarobnog, u kojoj se javljaju natprirodna i izmišljena bića, vile, aždaha i čarobnjaci, a glavni se junak bori sa silama zla i uvijek ih pobjeđuje jeste:

- a) basna
- b) bajka
- c) lirska pjesma
- d) balada

9. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Strofa od četiri stiha naziva se:

- a) kadar
- b) tercina
- c) katren
- d) kitica

10. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Stilsko sredstvo primijenjeno u stihovima “**Livade su me voljele / nosile su moj glas / i njim su sjekle potoke**” jeste:

- a) poređenje
- b) personifikacija
- c) hiperbola
- d) onomatopeja

3. Katalog pitanja

PRAVOPIS (niski nivo)

1. Zaokruži slovo ispred pravilno napisanog oblika:

- a) najjasnije
- b) naj jasnije
- c) najasnije
- d) najjasnie

2. Zaokruži slovo ispred pravilno napisane skraćénice:

- a) i. t. d.
- b) i t. d.
- c) i t.d.
- d) itd.

3. Zaokruži slovo ispred pravilno napisanih rečenica s upravnim govorom.

- a) "Mi smo se danas" rekoše majstori "prilično umorili".
- b) "Mi smo se danas", rekoše majstori, "prilično umorili".
- c) "Mi smo se danas", rekoše majstori, "prilično umorili."
- d) "Mi smo se danas," rekoše majstori, "prilično umorili."

4. Zaokruži slovo ispred rečenica koje su ispravno napisane:

- a) Znaš li šta se desilo 20. jula. 1980.godine?
- b) Stigla je 15.2.2002.godine.
- c) Na času je bilo svega 10. učenika.
- d) Ja sam rođena 10. 4. 1989. godine.

5. Zaokruži slovo ispred riječi koja je nepravilno napisana:

- a) zmija
- b) avion
- c) najjači
- d) gimnazia

6. Zaokruži slovo ispred nepravilno napisane rečenice:

- a) Naša škola je velika.
- b) Ona ima mnogo đaka.
- c) Veoma je uredna.
- d) U nikoga se nisam razočarao.

7. Zaokruži slovo ispred pravilno napisanog broja.

- a) osamnaesti – 18
- b) hiljadu dvjesto osam – 1208.
- c) dvije hiljade trinaesta – 2013.
- d) dvadeset prvi – 21

8. Koja je skraćenica napisana nepravilno? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) cm (centimetar)
- b) n.e. (nova era)
- c) ž. r. (ženski rod)
- d) t. (tona)

9. Zaokruži slovo ispred pravilno napisanog aorista glagola **reći**:

- a) ja reko
- b) ja rekoh
- c) ja reče
- d) ja rekao

10. Zaokruži slovo ispred nepravilno napisanih riječi:

- a) ti bi
- b) mi bi
- c) on bi
- d) oni bi

PRAVOPIS (srednji nivo)

1. Zaokruži slovo ispred pravilno napisane riječi:

- a) odškrinuti
- b) otškrinuti
- c) oškrinuti
- d) očkrinuti

2. Zaokruži slovo ispred pravilno napisanog niza:

- a) Obala Slonove Kosti, Slavonski Brod, Bosna I Hercegovina, Južna amerika
- b) Obala slonove kosti, slavonski Brod, Bosna i Hercegovina, južna Amerika
- c) Obala Slonove Kosti, Slavonski Brod, Bosna i Hercegovina, Južna Amerika
- d) Obala slonove Kosti, Slavonski brod, Bosna i Hercegovina, južna amerika

3. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja je riječ napisana pravilno?

- a) neprilika
- b) ne znanje
- c) ne rad
- d) ne čovjek

4. Zaokruži slovo ispred tačno napisane rečenice:

- a) Sastali su se bosanac, crnogorac i slovenac.
- b) Sastali su se Bosanac Crnogorac i Slovenac.
- c) Sastali su se Bosanac, Crno-gorac i Slovenac.
- d) Sastali su se Bosanac, Crnogorac i Slovenac.

5. U kojoj je rečenici vokativ pravilno odvojen zarezom? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Pomozi mi, dragi Bože!
- b) Recite mi nastavniče, koju sam ocjenu dobio?
- c) Siromaše tvoja bijeda je velika.
- d) Pođi za mnom sine.

6. U kojoj riječi nije pravilno izvršena zamjena jata? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora:

- a) htjeo
- b) osmijeh
- c) volio
- d) želio

7. Zaokruži slovo ispred rečenice koja je pravilno napisana:

- a) Nemogu dozvoliti da budem neobrazoan i nenačitan.
- b) Ne mogu dozvoliti da budem ne obrazovan i ne načitan.
- c) Ne mogu dozvoliti da budem neobrazovan i ne načitan.
- d) Ne mogu dozvoliti da budem neobrazovan i nenačitan.

8. Zaokruži pravilno napisan prisvojni pridjev:

- a) američki
- b) Trebevički
- c) Banja-lučki
- d) Bosanski

9. Zaokruži pravilno napisanu rečenicu:

- a) Maja, moja najbolja prijateljica otišla je na more.
- b) Maja, moja najbolja prijateljica, otišla je na more.
- c) Maja, moja, najbolja prijateljica, otišla je na more.
- d) Maja moja najbolja prijateljica otišla je na more.

10. Zaokruži slovo ispred nepravilno napisane riječi:

- a) nekulturan
- b) neznam
- c) nemam
- d) nezgoda

11. Zaokruži slovo ispred pravilno napisane riječi:

- a) auto-praonica
- b) auto praonica
- c) autopraonica
- d) auto praona

12. Zaokruži slovo ispred pravilno napisane rečenice:

- a) To je vjeruj mi bilo veoma opasno.
- b) To je, vjeruj mi bilo veoma opasno.
- c) To je vjeruj mi, bilo veoma opasno.
- d) To je, vjeruj mi, bilo veoma opasno.

13. Zaokruži slovo ispred pravilno napisanih riječi:

- a) Sjedinjene američke države
- b) Sjedinjene Američke države
- c) Sjedinjene američke Države
- d) Sjedinjene Američke Države

14. Zaokruži slovo ispred pravilno napisanih riječi:

- a) Socijalistička federativna republika Jugoslavija
- b) socijalistička, federativna republika Jugoslavija
- c) Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija
- d) Socijalistička-federativna Republika Jugoslavija

15. Zaokruži slovo ispred odgovora u kome je pravilno napisano ime grada:

- a) Biograd Na Moru
- b) Biograd Na moru
- c) Biograd na Moru
- d) Biograd na moru

PRAVOPIS (visoki nivo)

1. Zaokruži slovo ispred pravilno napisanih oblika:

- a) nemoj
- b) nemam
- c) nemogu
- d) neznam

2. Zaokruži slovo ispred pravilno napisane rečenice:

- a) Rječi postoje i prije i poslije dolaska na papir.
- b) U cvjećari ima puno cvjeća.
- c) Zagrmjet će njegov glas.
- d) U ničemu niste pogriješili.

3. Zaokruži slovo ispred pravilno napisane rečenice:

- a) Ja vučem, a oni ne vuču.
- b) Primaoc krvi je zahvalan davaocu.
- c) Moj klub sad igra u drugoj lizi.
- d) Tuku se, iako znaju da je tuča pogrešan način rješavanja problema.

4. Pažljivo pročitaj rečenicu, uspravnim crtama podijeli je na riječi i zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Nemogu, učim promjenljive i nepromjenljive vrste riječi, a poslije toga žurim naklizi i na je.

Navedena se rečenica sastoji od:

- a) 12 riječi
- b) 13 riječi
- c) 14 riječi
- d) 16 riječi

5. Zaokruži slovo ispred pravilno napisanog niza:

- a) 14. olimpijske igre, Bosanski Kulturni Centar, univerzitet u Tuzli
- b) 14. olimpijske igre, Bosanski kulturni centar, Univerzitet u Tuzli
- c) 14. olimpiske igre, Bosanski Kulturni Centar, Univerzitet u Tuzli
- d) 14. Olimpijske igre, Bosanski kulturni centar, Univerzitet U Tuzli

6. Zaokruži slovo ispred pravilno napisane rečenice:

- a) Mi bi željeli posjetiti Zemaljski muzej u Sarajevu.
- b) Mi bismo želili posjetiti Zemaljski muzej u Sarajevu.
- c) Mi bismo željeli posjetiti Zemaljski muzej u Sarajevu.
- d) Mi bi smo željeli posjetiti Zemaljski muzej u Sarajevu.

7. Zaokruži slovo ispred pravilno napisane riječi:

- a) primjena
- b) primjeniti
- c) primjenjen
- d) primijena

8. Zaokruži slovo ispred pravilno napisanog broja:

- a) hiljadu petsto sedamdeset jedan
- b) hiljadu pesto sedamdeset jedan
- c) hiljadu petsto sedamdesetjedan
- d) hiljadu pesto sedamdesetjedan

9. Zaokružiti slovo ispred nepravilno napisanih riječi:

- a) sljedeće sedmice
- b) sljedeće sedmice
- c) sljediti nastavnika
- d) sljediti nastavnika

GRAMATIKA (niski nivo)

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Prvo lice množine imperativa glagola **pjevati** glasi:

- a) pjevate
- b) pjevajmo
- c) pjevasmo
- d) pjevamo

2. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Osnovni oblik glagola naziva se:

- a) prezent
- b) infinitiv
- c) aorist
- d) imperativ

3. U kojem je glagolskom obliku potcrtani glagol u rečenici **Bit ćemo veseliji kad bude padao snijeg?** Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) perfekat
- b) pluskvamperfekat
- c) futur I
- d) futur II

4. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Suglasnici **š, ž, č, ć, dž, đ, j, lj** i **nj** po mjestu tvorbe su:

- a) prednjonepčani
- b) nadzubni
- c) zubni
- d) zadnjonepčani

5. Zaokružiti slovo ispred skupa suglasnika koji su svi bezvučni:

- a) c, č, ć, ž, š
- b) f, h, c, č, ć
- c) b, p, d, t, g, k
- d) č, ć, dž, đ, ž, š

6. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U rečenici **Mnogo smo se trudili, ali kompjuter ne proradi** potcrtani glagolski oblik je:

- a) aorist
- b) pluskvamperfekat
- c) imperfekat
- d) futur II

7. Zaokruži slovo ispred tvrdnje koja je tačna. Aorist je:

- a) buduće vrijeme
- b) sadašnje vrijeme
- c) glagolski pridjev
- d) prošlo svršeno vrijeme

8. Zaokruži slovo ispred rečenice koja sadrži glagol u pluskvamperfektu.

- a) Razred se bio smirio kad je nastavnik ušao.
- b) Razred se smirio kad je nastavnik ušao.
- c) Razred se već smirio kad je nastavnik ušao.
- d) Razred će se smiriti kada nastavnik uđe.

9. Zaokruži slovo ispred rečenice koja sadrži glagol u imperativu.

- a) Požurimo, jer ćemo zakasniti.
- b) Danas je sunčan dan.
- c) Pišem domaću zadaću.
- d) Najviše volim ljeto.

10. Zaokruži slovo ispred niza riječi koji sadrži glagole:

- a) vjera, žurba, vrisak, povratak
- b) čitanje, vožnja, pjevanje, ljubljenje
- c) znam, volim, vjerujem, sanjam
- d) san, ljubav, sreća, vrijeme

11. Zaokruži slovo ispred niza riječi koji sadrži povratne zamjenice:

- a) ja, ti, on, ona, ono, mi, vi, oni
- b) sebe / se, sebi, sobom
- c) moj, tvoj, njegov, njeno
- d) neko, neki, neka, nekoliko

12. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U kojem se vremenu vrši radnja iskazana glagolima: **pišem, crtam, vučem, pjevam, volim, sanjam i vjerujem?**

- a) sadašnjem vremenu
- b) prošlom vremenu
- c) budućem vremenu
- d) nemaju kategoriju vremena

13. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U kojem se vremenu vrši radnja iskazana glagolima: **pisati, crtati, vući, pjevati, voljeti, sanjati i vjerovati?**

- a) sadašnjem vremenu
- b) prošlom vremenu
- c) budućem vremenu
- d) nemaju kategoriju vremena

14. Zaokruži slovo ispred rečenice koja sadrži glagol u obliku futura I.

- a) Slijedeće godine idem na more.
- b) Ko drugome jamu kopa, sam u nju upada.
- c) Vjerujući mu, išao je zatvorenih očiju.
- d) Pjevat ću na školskoj priredbi.

15. Zaokruži slovo ispred niza riječi koje prepoznaješ kao složenice.

- a) sistematizacija, personifikacija, reproduktivan
- b) vjetrobran, kućepazitelj, čuvarkuća, vodovod
- c) slobodica, vjetrenica, koproducentica, vjernik
- d) vjetrovit, savitljiv, prestižan, poslovičan

16. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Tvorbeni način po kome su nastale riječi: **pokraj, ispod, ulov, nerad** zove se:

- a) prefiksalna tvorba
- b) sufiksalna tvorba
- c) prefiksarno-sufiksalna tvorba
- d) tvorba slaganjem

17. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koji od navedenih nizova riječi sadrži riječi sa slogotvornim **r**?

- a) braća, kruška, krasti, skrušeno
- b) brzo, prvi, srce, izmrviti
- c) trenje, trešnja, kroj, strah
- d) vjera, krokodil, strijela, truba

18. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koje su imenice u sljedećoj rečenici ženskog roda:

Djevojke sklanjaju pogled od sunca dok šetaju ulicama.

- a) djevojke i ulicama
- b) djevojke i pogled
- c) sunce i pogled
- d) sunce i ulicama

19. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Pomoćni glagol **htjeti** koristi se za tvorbu

- a) futura I
- b) futura II
- c) perfekta
- d) potencijala (kondicionala)

20. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U kojem je primjeru pravilno napisan glagolski prilog sadašnji?

- a) skakajući
- b) plakajući
- c) izazivajući
- d) prikazivajući

21. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Ako se zvučni glas **z** u riječi **zova** zamijeni njegovim bezvučnim parnjakom, dobit će se riječ:

- a) dova
- b) nova
- c) lova
- d) sova

22. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

*Od čega dršćete, vi breze?
Od slatkih slatkih slutnja ili jeze?
Zašto vam krošnja podrhtava
I onda kada vjetar spava?* (D. Cesarić, *Breze na ulici*)

Kakve su prema komunikacijskom cilju rečenice u navedenim stihovima?

- a) izjavne
- b) upitne
- c) uzvične

23. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Kako glasi prvo lice jednine imperativa glagola **pjevati**?

- a) pjevam
- b) pjevao sam
- c) pjevat ću
- d) nema oblika za prvo lice jednine

24. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Prost glagolski oblik je:

- a) perfekat
- b) futur I
- c) futur II
- d) aorist

25. Zaokruži bezlični (nelični) glagolski oblik:

- a) prezent
- b) imperfekat
- c) futur I
- d) glagolski pridjev radni

26. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. **Želio** i **željeli** oblici su glagola *željeti*. To su oblici muškog roda jednine i množine:

- a) glagolskog pridjeva trpnog
- b) glagolskog pridjeva radnog
- c) potencijala
- d) perfekta

27. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Prezent glagola *čitati* u trećem licu množine glasi:

- a) čitahu
- b) čitat ée
- c) čitaju
- d) čitaše

GRAMATIKA (srednji nivo)

1. U pisanju riječi **predsjednik**, **odšetati** i **vodstvo** odstupa se od jedne glasovne promjene. Koja je to promjena? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) jednačenje suglasnika po zvučnosti
- b) jotovanje
- c) prelazak *l* u *o*
- d) prva palatalizacija

2. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U rečenici **Dobro nam došao u dobro društvo** potcrtana riječ je:

- a) imenica
- b) glagol
- c) pridjev
- d) prilog

3. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja je od potcrtanih imenica u akuzativu?

- a) Ivan prilazi stolici.
- b) Merima sjedi na stolici.
- c) Dijete se penje na stolicu.
- d) Stolica je slomljena.

4. Zaokruži slovo ispred riječi koje su iskazane u dativu:

- a) kućom, slovom, babom, majkom
- b) kući, slovu, babi, majci
- c) o kući, o slovu, o babi, o majci
- d) kuće, slova, babe, majke

5. Zaokruži slovo ispred grupe riječi koja predstavlja porodicu riječi:

- a) pisati, pisac, ispis, popis, pismeni, opismeniti
- b) raditi, radar, rad, radovanje
- c) promaha, prodavnica, propis
- d) vratiti, vrata, vratni, vrtovi, vratar

6. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U riječima: **psi**, **sni**, **borci** i **bijelci** izvršena je glasovna promjena koja se naziva:

- a) palatalizacija
- b) sibilizacija
- c) jednačenje suglasnika po zvučnosti
- d) nepostojano *a*

7. Zaokruži slovo ispred riječi koja je prilog.

- a) mjesec
- b) raditi
- c) pri
- d) sutra

8. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja od navedenih riječi nije glagol?

- a) igrao
- b) dogovaranje
- c) našlo
- d) vidjela

9. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U rečenici **Esma je pjevala glasno, Alma glasnije, a Alisa najglasnije** izvršena je komparacija jedne riječi. Ta se riječ ubraja u:

- a) imenice
- b) glagole
- c) pridjeve
- d) priloge

10. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Glagolski dodatak koji kazuje šta je predmet glagolske radnje ili šta je obuhvaćeno glagolskom radnjom naziva se:

- a) atribut
- b) apozicija
- c) objekat
- d) priloška odredba

11. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja je glasovna promjena izvršena u riječi **golupčić**?

- a) jotovanje
- b) jednačenje suglasnika po zvučnosti
- c) jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe
- d) prva palatalizacija

12. Zaokruži slovo ispred odgovora u kome su navedeni svi prijedlozi iz rečenice **Izašao je iz kuće bez jakne i brzo se vratio u kuću.**

- a) je, iz, bez
- b) iz, bez, i
- c) iz, bez, u
- d) iz, se, u

13. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja je glasovna promjena izvršena u riječi **jabuci**?

- a) jotovanje
- b) prva palatalizacija
- c) druga palatalizacija
- d) jednačenje suglasnika po zvučnosti

14. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U riječima **tvrđi, deblji, mašem, blaži i mičem** izvršena je glasovna promjena:

- a) palatalizacija
- b) jednačenje suglasnika po zvučnosti
- c) jotovanje
- d) gubljenje suglasnika

15. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Riječi **pas, lav, kuća, polje, radost, pjevam i žalostan** imaju:

- a) kratkosilazni akcent
- b) kratkouzlazni akcent
- c) dugosilazni akcent
- d) dugouzlazni akcent

16. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koji akcent imaju riječi **glava, ruka, gladan, generacija**?

- a) kratkosilazni
- b) kratkouzlazni
- c) dugosilazni
- d) dugouzlazni

17. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj je glagolski prilog sadašnji upotrijebljen s uzročnim značenjem.

- a) Idući tako niz vodu, dječaci naiđu na svoju vodenicu.
- b) Ado i Edin se vrata školi, čudeći se što će to biti.
- c) Oliver nije isprva htio izostajati s nastave, bojeći se kazne.
- d) Slušajući radio, promatrala je oblake na nebu.

18. Zaokruži slovo ispred rečenica u kojima prepoznaješ priloge.

- a) Žalosno dijete pjeva.
- b) Dijete žalosno pjeva.
- c) Davor marljivo radi.
- d) Davor je marljivo dijete.

19. Zaokruži slovo ispred riječi koje imaju samo množinu (*pluralia tantum*):

- a) lišće, pruće, djeca, dugmad, brašno, Amina, Bosna
- b) Podlugovi, Vinkovci, Prokosovići, leđa, naočari, prsa, makaze
- c) lišće, djeca, zlato, duhan
- d) Drina, pruće, Sarajevo, Evropa, zemlja

20. Zaokruži slovo ispred spojeva riječi koji sadrže nekongruentni atribut.

- a) dno bunara, kći nastavnika, djevojka plave kose, mrva kruha
- b) gradsko pozorište, nastavnikova kći, plavokosa djevojka, krušna mrva
- c) pobjednik utrke, ljubitelj književnosti, organizator takmičenja
- d) zelena šuma, kratka priča, plava kapa

21. Zaokruži slovo ispred tvrdnje koja je tačna:

- a) Jedna punoznačna riječ može činiti sintagmu.
- b) Sintagma je isto što i rečenica.
- c) Sintagmu ne mogu činiti subjekt i predikat.
- d) Sama punoznačna riječ ili spoj punoznačne i nepunoznačne riječi čine sintagmu.

22. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koje vrste riječi mogu imati komparaciju (stepenovanje po jačini)?

- a) neke imenice i pridjevi
- b) neki pridjevi i zamjenice
- c) neki pridjevi i priloz
- d) neki pridjevi i prijedlozi

23. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Prijedlogom **zbog** u primjeru **Takmičenje je napustila zbog povrede** izražava se:

- a) namjera
- b) uzrok
- c) kretanje
- d) cilj

24. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja od navedenih rečenica ima bliži (direktni) objekt?

- a) Djevojčice su posmatrale dugu.
- b) Učenici su se sreli s nastavnicima.
- c) Dječak se sjetio majke.
- d) Djeca su vjerovala nastavnicima

25. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja je od ponuđenih riječi komparativ pridjeva?

- a) uredan
- b) neuredan
- c) uredniji
- d) najuredniji

26. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja od navedenih riječi nije pridjev?

- a) lijepi
- b) plavi
- c) posljednji
- d) prvi

27. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja od navedenih rečenica ima dalji (indirektni) objekt?

- a) Djevojka je razgledala okolinu.
- b) Dječak je glasno kihnuo.
- c) Poslije nastave malo sam pisala o književnosti.
- d) Brzo ću napisati zadaću.

28. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koje su riječi u sljedećem tekstu lične zamjenice?

Taj vaš postupak veoma me je iznenadio. Ja to od vas nisam očekivao.

- a) taj, vaš
- b) me, ja, vas
- c) taj, to
- d) vaš, to, od

29. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koji je pridjev u navedenoj rečenici gradivni?

Stari drveni most pored Emirove kuće srušio se zbog strašne poplave.

- a) stari
- b) drveni
- c) Emirova
- d) strašna

30. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Komparaciju (poređenje, stepenovanje, stupnjevanje) imaju

- a) opisni pridjevi
- b) prisvojni pridjevi
- c) gradivni pridjevi
- d) svi pridjevi

31. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Komparativ pridjeva **dobar** glasi
- a) dobri
  - b) dobriji
  - c) predobar
  - d) bolji
32. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U rečenici **Moj brat voli trešnje** subjekat je riječ
- a) moj
  - b) brat
  - c) voli
  - d) trešnje
33. Potertane riječi u rečenici **Naše drugarice igraju se u školskom dvorištu** jesu
- a) atributi
  - b) apozicije
  - c) objekti
  - d) priloške odredbe
34. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Apozicije su uvijek
- a) imenice
  - b) pridjevi
  - c) brojevi
  - d) glagoli
35. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U **sonante** se ubrajaju glasovi:
- a) b, p, d, t, g, k
  - b) c, č, ć, dž, đ,
  - c) z, s, ž, š, f, h
  - d) j, v, r, l, lj, m, n, nj
36. Zaokruži slovo ispred niza riječi koje se sastoje samo od otvorenih slogova.
- a) domovina, violina, poraniti, trava
  - b) razlaz, avion, junak, pijesak
  - c) golub, cvijet, automobil, izvor
  - d) voz, štap, dug, rad

37. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Riječi od kojih se sastoji rečenica **Otišli su na more** izgovaraju se kao

- a) jedna naglasna cjelina
- b) dvije naglasne sjeline
- c) tri naglasne cjeline
- d) četiri naglasne cjeline

38. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U rečenici **Pred kućom se skupila djeca i neće da odu** proklitike su:

- a) pred, i, da
- b) se, neće
- c) se, odu
- d) neće, odu

39. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U kojoj od navedenih rečenica nema apozicija?

- a) Rijeka Sava je velika.
- b) Emir, naš prijatelj, došao je iz Tuzle.
- c) Iz Tuzle nam je došao prijatelj Emir.
- d) Sava je velika rijeka.

40. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Padeži koji se ne mogu koristiti s prijedlozima su

- a) nominativ i vokativ
- b) genitiv i akuzativ
- c) dativ i instrumental
- d) dativ i akuzativ

41. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Padež koji se nikad ne koristi bez prijedloga je

- a) genitiv
- b) dativ
- c) lokativ
- d) instrumental

42. Imenice koje imaju samo množinu (*makaze, kliješta, vrata, pantalone...*) nazivaju se
- a) pluralia tantum
  - b) singularia tantum
  - c) mislene (apstraktne, nestvarne) imenice
  - d) zbirne imenice
43. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Padež koji služi za dozivanje i obraćanje je
- a) nominativ
  - b) akuzativ
  - c) vokativ
  - d) instrumental
44. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U kojoj je od navedenih rečenica pravilno upotrijebljen prijedlog *s*?
- a) Trgovao je s njemačkim trgovcima.
  - b) Trgovao je s njemačkom robom.
  - c) Otključao je s ključem.
  - d) Pisao je s olovkom.
45. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koliko zbirnih brojeva ima u sljedećem tekstu?
Prije tri godine bili smo peti razred. Tada nas je bilo dvadesetero u razredu. Danas nas ima osamnaestero. Dvoje djece ide u novu školu.
- a) 1
  - b) 2
  - c) 3
  - d) 5
46. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U rečenici **Djevojke šetaju ulicom** riječ *ulicom* je
- a) priloška odredba za vrijeme
  - b) priloška odredba za mjesto
  - c) priloška odredba za način
  - d) objekat

47. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U rečenici **Nismo se vidjeli godinama** riječ *godinama* je

- a) priloška odredba za vrijeme
- b) priloška odredba za mjesto
- c) priloška odredba za način
- d) objekat

48. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U kojoj je rečenici upotrijebljen pridjev određenog vida?

- a) Putem je prošao jedan **star** čovjek.
- b) Neki **nepoznat** dječak posmatrao je autobus.
- c) Automobil koji nam se približavao bio je veoma **ružan**.
- d) Naš **dragi** učitelj naučio nas je svemu.

49. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja je glasovna promjena izvršena u riječima **trnje, pruće, kamenje**?

- a) jotovanje
- b) I palatalizacija
- c) II palatalizacija
- d) pretvaranje *l* u *o*

50. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koji je glagol u sljedećem tekstu upotrijebljen u pasivu?

On je sada kuhar kod sjekiraša i loži vatru i dolijeva vodu u kotao i soli grah i kupus i kuša da li je kuhan. (H. Kikić, *Ho-ruk*)

- a) dolijevati
- b) soliti
- c) kušati
- d) kuhati

51. Zaokruži slovo ispred niza riječi koji sadrži prisvojne zamjenice:

- a) ja, ti, on, ona, ono
- b) moj, tvoj, njegov, njezin
- c) ovaj, onaj, taj
- d) ko, šta, koji, čiji

52. Zaokruži slovo ispred niza riječi koji sadrži pridjeve:

- a) sto, djevojčica, maca
- b) plav, lijen, visok
- c) ja, koji, neko
- d) dva, tri, pet

53. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koliko ima slogova u sljedećoj rečenici?

Amir i Esad su uzeli uže.

- a) 8 slogova
- b) 9 slogova
- c) 10 slogova
- d) 11 slogova

54. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U kojem padežu množine riječi **čitalac** nije izvršena glasovna promjena pretvaranje *l* u *o*?

- a) nominativu
- b) genitivu
- c) dativu
- d) akuzativu

55. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja je glasovna promjena izvršena u riječima **gladu, ljubavlju, smrću**?

- a) jotovanje
- b) I palatalizacija
- c) II palatalizacija
- d) nepostojano *a*

56. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja je glasovna promjena izvršena u riječima **precima, zadacima, trenucima, meci**?

- a) prva palatalizacija
- b) pretvaranje *l* u *o*
- c) gubljenje suglasnika
- d) jotovanje

57. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja riječ ne pripada nizu?

- a) vrata
- b) makaze
- c) naočari
- d) prozori

58. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja gramatička kategorija nije svojstvena pridjevima?

- a) vid
- b) način
- c) broj
- d) komparacija

59. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Glagol sastavljen od prefiksa *iz* i glagola *čistiti* glasi

- a) izčistiti
- b) isčistiti
- c) iščistiti
- d) ižčistiti

60. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Riječi **sljez**, **sljeme** i **ozljeda** primjeri su odstupanja od

- a) I palatalizacije
- b) II palatalizacije (sibilarizacije)
- c) jednačenja suglasnika po zvučnosti
- d) jednačenja suglasnika po mjestu tvorbe

61. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U jednoj od navedenih riječi nosilac sloga je sonant **r**. Koja je to riječ?

- a) leptir
- b) radnik
- c) trn
- d) rijeka

62. Zaokruži slovo ispred riječi s kratkim akcentom:

- a) mak
- b) rad
- c) zlato
- d) blago

63. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Riječi **od, do, ispred, uz i pored** su

- a) prilozi
- b) prijedlozi
- c) uzvici
- d) riječce

64. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U riječi **neradnik** prefiks je

- a) ne
- b) n
- c) ner
- d) nera

65. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U riječi **neradnik** sufiks je

- a) k
- b) ik
- c) nik
- d) dnik

66. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koriijen riječi **domovina, domar, domaćica, domaćin** je

- a) dom
- b) do
- c) domo
- d) doma

67. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U rečenici **Otišao je u Konjic** proklitika je

- a) otišao
- b) je
- c) u
- d) Konjic

68. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U rečenici **Otišao je iz Konjica** enklitika je

- a) otišao
- b) je
- c) iz
- d) Konjica

GRAMATIKA (visoki nivo)

1. Zaokruži slovo ispred rečenica koje su nezavisnosložene:
  - a) Doći ćemo vam danas poslije nastave, a sutra nećemo dolaziti.
  - b) Doći ćemo vam danas poslije nastave ili ćemo doći sutra.
  - c) Doći ćemo vam danas ako rano završimo nastavu.
  - d) Doći ćemo vam danas da zajedno crtamo.

2. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Glagoli se prema glagolskom vidu dijele na:
  - a) prijelazne, neprijelazne i povratne
  - b) svršene i nesvršene
  - c) glagole radnje, glagole stanja i glagole zbivanja
  - d) modalne i pomoćne

3. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koji je od navedenih glagola nesvršenog vida:
  - a) uraditi
  - b) zaokružiti
  - c) rastaviti
  - d) okretati

4. Zaokruži slovo ispred nezavisnosložene rečenice.
  - a) Alma se dobro pripremila za test i dobila visoku ocjenu.
  - b) Trud i rad doveli su ga na dobar glas.
  - c) Bilo je teško i neumljivo vrijeme za njih.
  - d) Sanjali su o povratku u rodni grad i dvorišta svoga djetinjstva.

5. Zaokruži slovo ispred veznika kojima se povezuju sastavne rečenice.
  - a) a, ali, nego, no, već
  - b) i, pa, te, ni, niti
  - c) dakle, zato, stoga
  - d) jedino, jedino što, samo, samo što, tek, tek što

6. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Kojoj vrsti zavisnih rečenica pripada rečenica **Pošli smo na bazen da Azra pliva?**

- a) mjesna rečenica
- b) namjerna rečenica
- c) načinska rečenica
- d) posljedična rečenica

7. Zaokruži slovo ispred zavisnosložene rečenice.

- a) Živio davno neki siromašan dječak, bez oca i majke.
- b) Nije važno, ovo je tužna priča.
- c) Nije važno, ali ovo je tužna priča.
- d) Kupila je knjigu koju je dugo gledala.

8. Zaokruži slovo ispred veznika koji povezuju suprotne rečenice.

- a) a, ali, nego, no, već
- b) i, pa, te, ni, niti
- c) ili
- d) da, zbog

9. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Rečenica **Dječak se nasmija i zapjeva** je:

- a) sastavna
- b) rastavna
- c) zaključna
- d) suprotna

10. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Rečenica **Nisam ništa skrivio niti sam napravio štetu** je:

- a) sastavna
- b) rastavna
- c) zaključna
- d) suprotna

11. Zaokruži slovo ispred rečenica u kojima uočavaš imenski predikat:

- a) Čuje se pjesma.
- b) Ustajem svako jutro prije nje.
- c) Jutro je lijepo.
- d) Oni dolaze u smiraj dana.

12. Zaokruži slovo ispred zavisnosloženih rečenica.

- a) Požurio sam da što prije dogovorim posao.
- b) Šuma umiraše u pjesmi i šumoru gustih, zdravih krošanja.
- c) Vlastelin je poručio upravitelju da ga dočeka u kolibi.
- d) Da je to znao, ne bi se toliko nadao.

13. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Imenice **čeljad, djeca, braća, lišće i drveće** zovu se:

- a) vlastite
- b) mislene
- c) gradivne
- d) zbirne

14. Zaokruži slovo ispred glagola nesvršenog vida:

- a) preskočiti
- b) izliječiti
- c) zaobilaziti
- d) izgovoriti

15. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U rečenici **Čovjek je pogledao u sat na ruci i sjetio se mladosti** nestvarna (mislena, apstraktna) imenica je

- a) čovjek
- b) sat
- c) ruka
- d) mladost

16. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja je od navedenih riječi zbirna imenica?

- a) troje
- b) cvijeće
- c) cvjetovi
- d) vrt

17. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koje su riječi u sljedećoj rečenici pomoćni glagoli?

Opet ću pokušati naučiti sve što budem zaboravio od onoga što sam znao ranije.

- a) ću, budem, sam
- b) pokušati, naučiti
- c) zaboravio, pokušati
- d) znao, naučiti

18. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja je od navedenih rečenica jednostrukosložena?

- a) Dječak je gledao kroz prozor.
- b) Gledali smo planine dok smo odlazili.
- c) Išli smo u školu kad je bilo sunčano i kad je padala kiša.
- d) Čovjek uđe u čekaonicu, pozdravi nas i sjede na klupu.

19. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja je od navedenih rečenica nezavisnosložena?

- a) Otići ćemo pješke ili ćemo sačekati autobus.
- b) Dok smo čekali autobus, pjevali smo pjesme o proljeću.
- c) Sanjala sam da upravljam avionom.
- d) Veoma sam umoran jer sinoć nisam nimalo spavao.

20. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja se od navedenih vrsta rečenica ubraja u zavisnosložene rečenice?

- a) Sastavne rečenice
- b) Rastavne rečenice
- c) Suprotne rečenice
- d) Vremenske rečenice

21. Zaokruži slovo ispred rastavne rečenice.

- a) Pročitat ću knjigu do sutra ili ću je čitati u subotu.
- b) Radio je danju, a noću je spavao.
- c) On je otišao u Njemačku, a ona je ostala u Bosni.
- d) Kad pročitamo knjige, vratit ćemo ih u biblioteku.

22. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja je od navedenih rečenica u inverziji?

- a) Da bi lakše čitao, stavio je naočare.
- b) Ona izade u hodnik, iz koga su dopirali neobični zvuci.
- c) Nije došao u školu jer je bolestan.
- d) Javila se čim se probudila.

23. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. **Premda, mada, iako, makar** veznici su

- a) mjesnih rečenica
- b) vremenskih rečenica
- c) načinskih rečenica
- d) dopusnih rečenica

24. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Rečenica **Hodao je brzo da bi stigao na vrijeme** je

- a) uzročna
- b) namjerna
- c) vremenska
- d) načinska

25. Zaokruži slovo ispred niza riječi koji sadrži gradivne imenice:

- a) automobili, klizaljke, prozori
- b) zima, dan, noć
- c) ulje, so, brašno
- d) uljani, slani, brašneni

26. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koje su riječi u sljedećoj rečenici *nepunoznačne*?

Satima sam stajao na morskoj obali.

- a) satima
- b) stajao
- c) morskoj obali
- d) sam, na

27. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U kojem je nizu riječi navedena apstraktna (nestvarna ili mislena) imenica?

- a) majka, sestra, brat
- b) otac, nena, djed
- c) baka, tetka, tetak
- d) rođak, rodica, sreća

28. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Iz koliko se prostih rečenica sastoji sljedeća složena rečenica?

Kada sam izašao na glavnu cestu, ubrzao sam i pustio ruke s upravljača.

- a) 2
- b) 3
- c) 4
- d) 5

29. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U rečenici **Svi smo željeli dobro uraditi test** predikat je

- a) željeli uraditi
- b) željeli dobro
- c) smo željeli uraditi
- d) smo željeli dobro

30. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U kojoj je rečenici upotrijebljen imenski predikat?

- a) Dario je napisao pjesmu.
- b) Kenan je želio pročitati knjigu.
- c) Vedrana je glumica.
- d) Sara bi rado pomagala starim i iznemoglim osobama.

31. Zaokruži slovo ispred proste proširene rečenice.

- a) Išao je u školu strepeći kako će uraditi pismeni zadatak.
- b) Listajući knjigu, pronašao sam mudre izreke.
- c) Dođi na igralište čim se vratiš iz škole.
- d) Dok je šetao, pjevao je.

32. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Rečenica **Amir je čitao knjigu, a Nina se igrala u dvorištu je**

- a) sastavna
- b) rastavna
- c) suprotna
- d) zaključna

33. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Rečenica **Našli smo ključ koji smo izgubili je**

- a) zavisnosložena
- b) nezavisnosložena
- c) prosta proširena
- d) višestrukosložena

34. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Rečenica **Sve je utihnulo i grad spava je**

- a) zavisnosložena
- b) nezavisnosložena
- c) prosta proširena
- d) višestrukosložena

35. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koja je od navedenih rečenica vremenska?

- a) Nebo se naoblačilo, dakle biće kiše.
- b) Edo je uzeo knjigu i stavio je u ruksak.
- c) Ići ćemo na izlet gdje smo se dogovorili.
- d) Kad sam položio ispit, čestitali su mi.

36. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Rečenica **Kad jednom na zemlji ne bude nas, svijet će biti svijet** (O. Hajam) je

- a) mjesna
- b) vremenska
- c) uzročna
- d) apozicijska

KNJIŽEVNOST (niski nivo)

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Djelo *Kelila i Dimna* zbirka je:

- a) basni
- b) bajki
- c) pjesama
- d) pripovjedaka

2. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Djelo *Romeo i Julija* je:

- a) roman
- b) balada
- c) epska pjesma
- d) drama

3. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Hronologija je:

- a) knjiga
- b) jezičko-stilsko sredstvo
- c) redoslijed pripovijedanja
- d) pjesma

4. Pažljivo pročitaj pjesmu pa zaokruži slovo iza kojeg se nalaze tačni odgovori na nekoliko pitanja koja će biti postavljena u vezi s njom.

PEJZAŽ

U travi se žute cvjetovi
I zuje zlačane pčele,
Za sjenatim onim stablima
Krupni se oblaci bijele.

I nebo se plavi visoko
Kud nečujno laste plove,
Pod brijegom iz crvenih krovova
Podnevno zvono zove.

A dalje iza tih krovova
Zlatno se polje stere
Valovito, mirno i spokojno
I s huma se k humu vere...
(V. Vidrić)

4.1. Koje doba dana vlada nad krajolikom?

- a) jutro
- b) podne
- c) sumrak
- d) noć

4.2. Godišnje doba prikazano u pjesmi je:

- a) proljeće
- b) ljeto
- c) jesen
- d) zima

4.3. Kakav ugođaj budi opisani pejzaž?

- a) blaženi mir i spokoj
- b) ustreptalost, uznemirenost
- c) osjećanja naviru u talasima
- d) strah od nepoznatog

5. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Priče *Samoživci*, *Slavuj i ruža* i *Zvezdan* nalaze se u knjizi:

- a) *Mali princ*
- b) *Sretni kraljević*
- c) *Deca*
- d) *Bijeli dvori*

6. Autor ili autorica knjige *Ruža* je:

- a) Hamza Humo
- b) Nura Bazdulj-Hubijar
- c) Vesna Parun
- d) Šimo Ešić

7. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U kojem se književnom djelu pojavljuje lik David Štrbac?

- a) *Šarko* (Alija H. Dubočanin)
- b) *Hrt* (Ćamil Sijarić)
- c) *Jazavac pred sudom* (Petar Kočić)
- d) *Sumnjivo lice* (Branislav Nušić)

8. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Stihovi

*Šta se b'jeli u gori zelenoj?
Il' je snijeg, il' su labudovi?
Da je snijeg, već bi okopnio.
Labudovi već bi poletjeli.
Nit' je snijeg, nit' su labudovi,
nego šator age Hasan-age...*

početak su balade

- a) *Smrt Omera i Merime*
- b) *Hasanaginica*
- c) *Majka Fatu kroz tri gore više*
- d) *Ljubavni rastanak*

9. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Stihovi

*Prođi me se, mila majko moja.
Nije blago ni srebro ni zlato,
već je blago što je srcu drago.*

potječu iz balade

- a) *Smrt Omera i Merime*
- b) *Hasanaginica*
- c) *Majka Fatu kroz tri gore više*
- d) *Ljubavni rastanak*

10. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Kojem književnom rodu pripada sljedeći odlomak?

Znali su da je Salko zaljubljen u Martu, najljepšu curu u Begluku, pa je ne spominjahu pred njim. No znali su i to da je njemu samo osamnaest godina, a ona je dvije godine starija i nije

moguće da mu bude žena. Pa još: Salkov je otac bio hajduk i strašno je naprasit čovjek, a Martina je mati vještica, pa su se momci klonili i njezine kuće i njezinih pogleda.

(D. Šimunović)

Odlomak pripada:

- a) lirskom rodu
- b) epskom rodu
- c) epsko-lirskom rodu
- d) dramskom rodu

11. Pročitaj sljedeći odlomak pa zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Iako je pozorišna uprava komad primila s prikrivenom sumnjom, a neki su ga čak i otvoreno odbili zbog potpunog nerazumijevanja sadržaja, prevladala je naklonost prema jednom mladom redatelju te mu je pružena prilika da komad pripremi, ali izvan radnoga vremena, što će reći manje-više privatno, 'na kraju ćemo vidjeti', kako to već kod nas biva.

U navedenom odlomku dominira:

- a) opisivanje
- b) pripovijedanje
- c) monolog
- d) dijalog

12. Pažljivo pročitaj stihove:

*Gasne se krvavo oko lipanjskog plavetnog dana
I rujni već dašak struji večeri snene i meke
A parkom cvijetnim tiho – ko b'jele sablasti neke
Nijeme se pružaju sjene visokih bujnih platana.*

Stihovi pripadaju pjesmi

- a) *Predvečerje* Miroslava Krleže
- b) *Stećak* Skendera Kulenovića
- c) *U aleji* Muse Ćazima Ćatića
- d) *Sjaj, mjeseče* Safvet-bega Bašagića

13. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Djelo *Jazavac pred sudom* ubraja se u

- a) komedije
- b) tragedije
- c) balade
- d) romane

14. Zaokruži slovo ispred onih odgovora koji predstavljaju tačan nastavak započetih rečenica o Ziji Dizdareviću.

14.1. Zija Dizdarević rođen je u Vitini kod Ljubuškog. Njegov život vezan je za

- a) Sarajevo,
- b) Odžak,
- c) Fojnicu,
- d) Tuzlu,

kamo je preselio s roditeljima u 4 godini života.

14.2. Njegove priče sabrane su u sljedećim zbirkama:

- a) *Prosanjane jeseni, Pripovijetke*
- b) *Pripovijetke, Provincija u pozadini*
- c) *Pripovijetke, Nosač Samuel*

i objavljene su nakon njegove smrti.

14.3. Danas se smatra jednim od najtalentiranijih pripovjedača, a centralno mjesto u njegovu stvaralaštvu zauzima

- a) Prvi svjetski rat
- b) Drugi svjetski rat
- c) bosanska porodica
- d) ljubav dvoje mladih

15. Pažljivo pročitaj sljedeći odlomak pa zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Sljedećih dana Džonatan shvati da ovdje može naučiti o letu isto onoliko koliko i u životu što ga je ostavio za sobom. Samo na drugi način. Ovdje su galebovi mislili kao on. Svaki od njih smatrao je najvažnijim u životu doseći i dotaknuti savršenstvo u onome što su najviše voljeli – u letenju. Te veličanstvene ptice provodile su sate i sate uvježbavajući letove i usavršavajući akrobatiku u zraku.

Navedeni odlomak pripada djelu

- a) *Životinjska farma*
- b) *Galeb Džonatan Livingston*
- c) *Albatros*
- d) *Lisica i roda*

16. Pažljivo pročitaj pjesmu pa odgovori na pitanja.

UGLJARI

Sve jedan po jedan, umoran i bedan,
Izlaze iz grotla, u prljavoj rasi,
Što su za njih dugi u podzemlju časi
Otkali od praha uglja... Svaki žedan,

Prima puno vedro što mu pruža ili
Žena ili sestra. I svi piju, piju,
I vidi se kako damari im biju
Ispod znojna grla u nabrekloj žili.

Smorne oči dižu i naginju vedra,
Prosipa se voda i na gola njedra,
Počadala, curi... Vrhovi se žare –

Tiho veče šušti u grimizu svile;
Oni kući idu, kao senke mīlē
Putem, pokraj groblja, uz jablane stare.

Zaokruži tačne odgovore.

16.1. Autor pjesme je

- a) Tin Ujević
- b) Miroslav Krleža
- c) Aleksa Šantić
- d) Enes Kišević

16.2. U koju vrstu pjesama se ubraja pjesma *Ugljari*?

- a) socijalne
- b) rodoljubive
- c) ljubavne
- d) pejzažne

16.3. Ova pjesma je

- a) napisana slobodnim stihovima
- b) u obliku soneta
- c) napisana u katrenima
- d) balada

17. O kojoj djevojčici je riječ kada kažemo da je “stvarotražitelj” i najjača djevojčica na cijelom svijetu? Zaokruži tačan odgovor:

- a) Alisa iz zemlje čudesa
- b) Pipi Duga Čarapa
- c) Ana
- d) Mirjam

18. Najčuvenija i najljepša zbirka arapskih priča je zbirka

- a) *Kelila i Dimna*
- b) *Hiljadu i jedna noć*
- c) *Priče iz davnine*
- d) *Sretni princ*

19. Glavni lik i pripovjedač u bajkama *Hiljadu i jedna noć* je

- a) Šahnama
- b) Šeherzada
- c) Marija
- d) Lijepa Fatima

20. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Koji od navedenih epiteta ne mogu činiti vanjski opis portreta?

- a) tvrdoglav, sujetan i nepristupačan
- b) visok, plavokos i ljepuškast
- c) nježan, dobronamjieran i simpatičan
- d) dugokos, krakat i štrkljast

KNJIŽEVNOST (srednji nivo)

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Kratka poučna priča u kojoj su likovi životinje, ali u kojima se kroz postupke životinja ustvari predstavljaju postupci ljudi naziva se:

- a) anegdota
- b) balada
- c) bajka
- d) basna

2. Pažljivo pročitaj pjesmu pa zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

VOĆKA POSLIJE KIŠE

Gle malu voćku poslije kiše:
Puna je kapi pa ih njiše;
I bliješti, suncem obasjana,
Čudesna raskoš njenih grana.

Al' nek se sunce malko sakrije,
Nestane sve te čarolije.
Ona je opet, kao prvo,
Obično, malo, jadno drvo.

(D. Cesarić)

Koje su vrste strofe u ovoj pjesmi?

- a) katreni
- b) tercine
- c) pentine
- d) distisi

3. Zaokruži slovo ispred naslova pjesme iz koje je stih "Sabljama joj sanduk satesaše".

- a) *Hasanaginica*
- b) *Smrt Omera i Merime*
- c) *Majka Fatu kroz tri gore viče*
- d) *Emina*

4. Pažljivo pročitaj odlomak iz pripovijetke *Knjiga Ive Andrića* pa zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Dolazio je na misao da se molitvom izbavi od svega. I šaputao bi, zaista, sve poznate molitve, nećujno, dugo i usrdno. S dlanom na ustima, da drug koji spava u istoj sobi ne bi čuo, upućivao je žarke riječi pravo Bogu i njegovim svecima, koji kao što se kaže, mogu činiti i veća čuda, i tražio da se raskoričena knjiga sastavi, da je može mirno i slobodno vratiti onom čovjeku, ne izlažući se ni sam ne zna kakvim strogostima, poniženjima i kaznama. Zaspao bi tako, uljuljkan svojim vlastitim šapatom. A prije svitanja budio bi se s plašljivom, ali divnom nadom u sebi, odlazio do kovčega i tu nalazio svoju knjigu, jadno i beznadno raskinutu nadvoje, onakvu kakva je bila prije svih njegovih nada i molitava i, čini mu se, još goru i beznadniju. Vraćao se poražen u postelju.

U odlomku je lik okarakteriziran:

- a) portretiranjem
- b) psihološkom karakterizacijom
- c) socijalnom karakterizacijom
- d) govornom karakterizacijom

5. Pažljivo pročitaj odlomak iz novele *Duga Dinka Šimunovića* i zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Nije baš da joj je bilo ime Srna, već Brunhilda, no tako su je odmilja prozvali Čardačani, ne nalazeći u njezinu krsnom imenu onoliko čara koliko majka Emilija. I lijepa bijaše Srna, vitka i visoka, a kose do ramena kao ugašeno zlato, pa vlažne i meke, baš kao svila na kukuruzima u Lugu. Pa koliko je bila vitka, tako je hitro skakala, makar i ne znajući kako je zovu. Žarke joj oči tako su se sjale, te bi mislio da su za sve prije nego za san. A bilo je samo deset godina toj Srni.

U navedenom odlomku istaknute su Srnine:

- a) tjelesne karakteristike
- b) društvene karakteristike
- c) psihološke karakteristike
- d) etičke karakteristike

6. Pročitaj stihove pjesme *Zapis o zemlji* pa zaokruži tačne tvrdnje.

ZAPIS O ZEMLJI

Pitao jednom tako jednoga vrli pitac neki:
A kto je ta šta je ta da prostiš
Gdje li je ta
Odakle je
Kuda je
Ta
Bosna
Rekti

A zapitani odgovor njemu hitan tad dade:
Bosna da prostiš jedna zemlja imade
I posna
I bosa da prostiš
I hladna i gladna
I k tomu još
Da prostiš
Prkosna
Od
Sna

- a) Autor zbirke *Kameni spavač*, u kojoj se nalazi i ova pjesma, jeste Mak Dizdar.
- b) Pjesma govori koliko je Bosna siromašna i hladne klime.
- c) Pjesma je napisana desetercem i paralelnom rimom.

7. Pažljivo pročitaj dio pjesme *Gazel o Mostaru* i zaokruži slova ispred tačnih tvrdnji.

GAZEL O MOSTARU

Ko bi mogo opjevati redom
sve ljepote divnoga Mostara?
Zar se čudiš, srce, što ga ljubim
sa ljubavlju sinovskoga žara?

O, ne ima na ovome sv'jetu,
ako nema sred bajnoga raja,
bistre vode i svježega zraka,
što čovjeka sa zdravljem opaja!

- a) Pjesma se sastoji od katrena i napisana je desetercem.
- b) Pjesma je elegična i tragičnih nota.
- c) Pjesma govori o ljubavi prema majci.
- d) U stihovima pjesnik iskazuje divljenje Mostaru i njegovim ljepotama izražavajući rodoljubiva osjećanja.

8. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. U epsko pjesništvo ubrajaju se:

- a) balada, romansa, poema
- b) ep, epopeja, epska pjesma
- c) mit, legenda, bajka, basna
- d) priča, novela, pripovijetka

9. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Književnost pisana na bosanskom jeziku arapskim pismom zove se

- a) narodna književnost
- b) alhamijado književnost
- c) arapska književnost
- d) arapsko-bosanska književnost

10. Zaokruži slovo ispred naziva pjesme koja se ubraja u lirske narodne pjesme:

- a) *Tuga za dragim*
- b) *Budalina Tale dolazi u Liku*
- c) *Gazel o Mostaru*
- d) *Hasanaginica*

11. Pažljivo pročitaj romsku narodnu pjesmu *Lutam, kupujem* pa zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

LUTAM, KUPUJEM

Lutam, kupujem,
Kupujem, prodajem,
Jedno kupujem
A drugo prodajem.

Ali ne mogu
Oči kupiti

Tvoje oči
Kao vinogradi.

Kupiti sve mogu,
Prodati sve mogu,
I više kupiti,
I više prodati,

Ali ne mogu
Lice kupiti,
Tvoje lice
Kao mjesečina.

Kojoj vrsti pjesama pripada ova pjesma?

- a) pejzažnoj
- b) misaonoj
- c) ljubavnoj
- d) humorističnoj

12. Zaokruži slovo ispred rečenica koje se mogu smatrati poslovicama.

- a) Ne gledaj ko kaže, nego šta kaže.
- b) Progovori da vidim ko si.
- c) Na sred polja lonac vri.
- d) Ko drugome jamu kopa, sam u nju upada.

13. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. *Knjiga* Ive Andrića pripovijetka je koja govori o dječaku i njegovu strahu. Šta je to što se desilo i izazvalo dječakov strah?

- a) izgubio je knjigu
- b) ošteti je knjigu
- c) nije pročitao knjigu
- d) pozajmio je pogrešnu knjigu koja nije bila za lektiru

14. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Prozni tekst, spis historijskog karaktera u kome se događaji iznose pretežno hronološkim redom naziva se

- a) putopis
- b) ljetopis
- c) monografija
- d) novela

15. Ko je od sljedećih pisaca poznat kao ljetopisac? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Mula Mustafa Bašeskija
- b) Mehmedalija Mak Dizdar
- c) Isak Samokovlija
- d) Meša Selimović

16. Zaokruži slovo ispred tačne definicije soneta:

- a) Sonet je vrsta lirske pjesme slobodne strofe i slobodnog stiha.
- b) Sonet je vrsta lirske pjesme koja se sastoji od 4 strofe. Prve dvije su *katreni* (sa četiri stiha), a zadnje dvije strofe su *tercine* (s tri stiha).
- c) Sonet je vrsta lirske pjesma od 14 stihova slobodno raspoređenih u 4 strofe.
- d) Sonet je vrsta lirske pjesma od 12 stihova raspoređenih u četiri tercine.

17. Zaokruži tačan odgovor. Psihološki portret književnog lika nastaje

- a) kada psiholog piše neko djelo
- b) slikanjem vanjskog izgleda nekog lika
- c) psihološkom karakterizacijom lika, slikanjem njegovih karakternih osobina
- d) pričanjem priče

18. Zaokruži slova ispred tačnih tvrdnji:

- a) Bajka govori o stvarnim događajima.
- b) Pjesma *Stećak* je u formi soneta.
- c) Katren je strofa od četiri stiha.
- d) Balada je lirska narodna pjesma.
- e) Lirska pjesma pjeva o događajima.

19. Zaokruži tačan odgovor. Lirska pjesma kojom pjesnik dočarava i slika sretan, miran i ugodan život u prirodi i u porodici na selu naziva se

- a) refleksivna (misaona) pjesma
- b) deskriptivna (pejzažna) pjesma
- c) idila
- d) socijalna pjesma

20. Zaokruži slovo ispred tačnih tvrdnji:

- a) Romansa je lirska ljubavna pjesma sretnog završetka.
- b) Kriminalistički roman pripada širem pojmu pustolovnog romana.
- c) Meša Selimović dobitnik je Nobelove nagrade za književnost.
- d) Epistoralni roman je roman napisan u obliku pisama.

21. Zaokruži tačan odgovor. Kojoj vrsti epsko-lirske pjesme pripada *Smrt Omera i Merime*?

- a) poema
- b) balada
- c) romansa
- d) ep

22. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Ukrštenu rimu obilježavamo sa:

- a) a b a b
- b) a b b a
- c) a a b b
- d) a b c a

23. Pročitaj izdvojene strofe poznate pjesme i zaokruži slovo ispred tačne tvrdnje.

ZVUCI U SRCU

Ponesoh zvuke iz rodnog kraja
I cio vijek ih čujem;
Oni me prate na javi, u snu
Da iz njih ljepotu kujem.

U srcu su se mome svili
Da svaki blijesak uma vode,
Mirise trave oni su pili
Životnu radost da rode.

Ti zvuci moje rodne strane
Puni su sunca i vedrih noći,
Puni su bijesa oštre bure,
Puni čokota kad soči...

- a) Pjesma govori o mladosti Muse Ćazima Ćatića.
- b) Pjesma je ljubavna i napisao ju je Safvet-beg Bašagić.
- c) Pjesma je rodoljubivog karaktera i govori o rodnom kraju Hamze Hume.
- d) Pjesma je patriotska i napisao ju je Mak Dizdar.

24. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Priča fantastičnog sadržaja; opisuje svijet čudesnog i čarobnog; u njoj se javljaju natprirodna i izmišljena bića, vile, aždaha i čarobnjaci; glavni junak se bori sa silama zla i uvijek ih pobjeđuje.

Prethodni tekst odnosi se na:

- a) basnu
- b) bajku
- c) lirsku pjesmu
- d) baladu

KNJIŽEVNOST (visoki nivo)

1. Pažljivo pročitaj tekst i zaokruži slovo ispred imena djela iz koga je navedeni tekst.

Tijana je odnijela mušterijama gotove košulje, a ja sam pošao u biblioteku da nastavim čitanje Mevljinih stihova o Sarajevu.

Mahut me sačekao na sokaku mokaer kao sudopera.

Stali smo u jednu kapiju, pod strehu, gledali kako kiša pada i kapljice odskaču od kaldrme.

- a) *Prokleta avlija* (Ivo Andrić)
- b) *Koza* (Ćamil Sijarić)
- c) *Tvrđava* (Meša Selimović)
- d) *Grozdantin kikut* (Hamza Humo)

2. Kada kažemo da je riječ o *trećem književnom rodu*, književnom djelu napisanom u stihu ili prozi namijenjenom za izvođenje na sceni, u pozorištu, radiju, televiziji, djelu koje je napisano u obliku dijaloga i zasnovano na sukobu likova, tada ustvari govorimo o:

- a) dramu
- b) scenariju
- c) fabulu
- d) dijalogu

3. Zaokruži slova ispred tačnih tvrdnji.

- a) Replika je dio dijaloga koji izgovara jedan lik.
- b) Čin je najmanji dio dramske radnje koji se obično poklapa s pojavom novog lika u dramu.
- c) Balada i romansa jesu vrste drame.

4. Zaokruži slovo ispred rečenice koja je primjer *onomatopeje*.

- a) I cvrči, cvrči cvrčak na čvoru crne smrče.
- b) Tata kupi mi auto, bicikl i romobil.
- c) Mjesec se nakrivio, u dvorište provirio.
- d) Mnogo sam sretan čovjek.

5. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Stilska figura kojom se predmetima i pojavama iz prirode pripisuju osobine živih bića zove se:

- a) epitet
- b) personifikacija
- c) kontrast
- d) metafora

6. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Figura kojom se označava postupno nizanje riječi ili slika prema jačini značenja ili osjećanja (od jačih prema slabijim ili od slabijih prema jačim) naziva se:

- a) gradacija
- b) epitet
- c) poređenje
- d) hiperbola

7. Zaokruži slovo ispred rečenice koja je primjer *ironije*.

- a) Sve si pogrešno uradio, baš si mi pametan.
- b) Al' je lep ovaj svet, onde potok, ovde cvet.
- c) Od Emine ljepše cure ne bješe u selu tom.
- d) Tmurni oblak pritiska mi čelo.

8. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj se koristi stilsko sredstvo *onomatopeja*.

- a) Ti si mi bila u svemu naj, naj, naj...
- b) Zvonce zvoni cin, cin, cin; on u igru, ja za njim!
- c) Pučina plava spava.
- d) Zlatna jabuka

9. Zaokruži slovo ispred skupa riječi u kome je prisutan *epitet*.

- a) Monotone sjene rijekom plivaju.
- b) Mladost – ludost.
- c) Neka ti oči na grivnu ne slijeću, niti na svilu što sija beskrajno.
- d) Mjesec se nakrivio, u dvorište provirio.

10. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj je riječ **koljeno** upotrijebljena metonimijski.

- a) Senad je pao i povrijedio koljeno.
- b) Sada su moderne suknje do koljena.
- c) Kada je bio mali, moj otac je išao zakrpljenih koljena.
- d) Bacio se na koljena i zaprosio djevojku.

11. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Stilska figura koja se ispoljava u vidu riječi (najčešće pridjeva) koja se dodaje imenici da je bolje opiše, konkretnije odredi kazujući njene opće ili posebne odlike naziva se:

- a) epitet
- b) elegija
- c) onomatopeja
- d) hiperbola

12. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Veliko epsko djelo u kome se široko i mnogostruko slika život, njegove pojave, događaji, ljudi i njihove osobine, djelo koje je po tematici veoma bogato i raznovrsno i smatra se najpopularnijom književnom vrstom zove se

- a) pripovijetka
- b) crtica
- c) roman
- d) novela

13. Nabrojanim književnim djelima linijom pridruži književnu vrstu.

<i>Mirjamina kosa</i> (I. Samokovlija)	roman
<i>Sumnjivo lice</i> (B. Nušić)	balada
<i>Hasanaginica</i>	pripovijetka
<i>Tvoje oči</i> (M. Ć. Ćatić)	sonet
<i>Kraljević i prosjak</i> (M. Tven)	drama

14. Pažljivo pročitaj odlomak i zaokruži tačne odgovore.

Draga Ketī,

suprotno svom običaju, sada ću pisati više o hrani zato što je to postao veoma važan i težak problem, ne samo ovdje u tajnom skrovištu već i u čitavoj Holandiji, Evropi, a čak i dalje. U toku dvadeset i jednog mjeseca, koliko smo ovdje, prošli smo kroz mnoge "cikluse hrane", mislim na periode kada čovjek nema ništa drugo da jede osim jednog jela ili jedne vrste povrća. Već dugo nismo imali ništa osim štrpke salate, jednog dana salatu sa pijeskom, zatim salatu bez pijeska, gulaš sa salatam, kuhanom ili en casserole; onda je došao spanać, a poslije krastavci, paradajz, kiseo kupus, itd., itd.

- a) Navedeni odlomak pripada djelu Dnevnik Ane Frank.
- b) Djelo je napisano u obliku pisama.
- c) Djevojčica se u kazivanju najviše služi dijalogom.
- d) Osnovna poruka ovog odlomka je antiratna.

15. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. Stilska figura koja služi sa prenošenje i oponašanje zvukova iz prirode je

- a) simbol
- b) metafora
- c) onomatopeja
- d) personifikacija

16. Pročitaj stihove i odgovori na pitanja.

*Rodi gora na kite behara,
Ravno polje drobnijem biserom,
Tud prolaze **kićeni svatovi**.
Svi svatovi droban biser beru,
A djevojka u kite behara...*

Zaokruži slovo ispred tačnih odgovora.

16.1. Stih "Rodi gora na kite behara" napisan je

- a) osmercem
- b) desetercem
- c) dvanaestercem
- d) slobodnim stihom

16.2. Koju stilsku figuru narodni pjesnik koristi u opisima *polja* i *svatova*?

- a) epitete
- b) ironiju
- c) metaforu
- d) onomatopeju

16.3. Epiteti koji se ponavljaju u mnogim pjesmama zovu se

- a) ustaljeni epiteti
- b) ukrasni epiteti
- c) obrasci
- d) atributi

4. Odgovori

PRAVOPIS (niski nivo)

1. a
2. d
3. c
4. d
5. d
6. d
7. c
8. d
9. b
10. b

PRAVOPIS (srednji nivo)

1. a
2. c
3. a
4. d
5. a
6. a
7. d
8. a
9. b
10. b
11. c
12. d
13. d
14. a
15. c

PRAVOPIS (visoki nivo)

1. a, b
2. c
3. d
4. c
5. b
6. c
7. a
8. a
9. d

GRAMATIKA (niski nivo)

1. b
2. b
3. d
4. a
5. b
6. a
7. d
8. a
9. a
10. c
11. b
12. a
13. d
14. d
15. b
16. a
17. b
18. a
19. a
20. c

21. d
22. b
23. d
24. d
25. d
26. b
27. c

GRAMATIKA (srednji nivo)

1. a
2. c
3. c
4. b
5. a
6. d
7. d
8. b
9. d
10. c
11. b
12. c
13. c
14. c
15. a
16. d
17. c
18. b, c
19. b
20. a, c
21. c
22. c
23. b
24. a

- 25. c
- 26. d
- 27. c
- 28. b
- 29. b
- 30. a
- 31. d
- 32. b
- 33. a
- 34. a
- 35. d
- 36. a
- 37. b
- 38. a
- 39. d
- 40. a
- 41. c
- 42. a
- 43. c
- 44. a
- 45. c
- 46. b
- 47. a
- 48. d
- 49. a
- 50. d
- 51. b
- 52. b
- 53. d
- 54. b
- 55. a
- 56. c
- 57. d
- 58. b

- 59. c
- 60. d
- 61. c
- 62. a
- 63. b
- 64. a
- 65. c
- 66. a
- 67. c
- 68. b

GRAMATIKA (visoki nivo)

- 1. a, b
- 2. b
- 3. d
- 4. a
- 5. b
- 6. b
- 7. d
- 8. a
- 9. a
- 10. a
- 11. c
- 12. a, c, d
- 13. d
- 14. c
- 15. d
- 16. b
- 17. a
- 18. b
- 19. a
- 20. d
- 21. a

22. a
23. d
24. b
25. c
26. d
27. d
28. b
29. c
30. c
31. b
32. c
33. a
34. b
35. d
36. b

KNJIŽEVNOST (niski nivo)

1. a
2. d
3. c
4. 4.1. b
4.2. b
4.3. a
5. b
6. b
7. c
8. b
9. a
10. b
11. b
12. c
13. a
14. 14.1. c

- 14.2. a
- 14.3. c
- 15. b
- 16. 16.1. c
- 16.2. a
- 16.3. b
- 17. b
- 18. b
- 19. b
- 20. a, c

KNJIŽEVNOST (srednji nivo)

- 1. d
- 2. a
- 3. b
- 4. b
- 5. a
- 6. a
- 7. a, d
- 8. b
- 9. b
- 10. a
- 11. c
- 12. a, b, d
- 13. b
- 14. b
- 15. a
- 16. b
- 17. c
- 18. b, c
- 19. c
- 20. b, d
- 21. b

22. a

23. c

24. b

KNJIŽEVNOST (visoki nivo)

1. c

2. a

3. a

4. a

5. b

6. a

7. a

8. b

9. a

10. c

11. a

12. c

13. *Mirjamina kosa* – pripovijetka

Sumnjivo lice – drama

Hasanaginica – balada

Tvoje oči – sonet

Kraljević i prosjak – roman

14. a

15. c

16. 16.1. b

16.2. a

16.3. a

**5. Test sa Završnog ispita iz Bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i književnosti
u školskoj 2012/2013. godini**

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
Pedagoški zavod Tuzlanskog kantona
Tuzla

**Završni ispit iz Bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti za učenike
osnovnih škola**
Školska 2012/13. godina

1. Odredi koji je od ponuđenih odgovora tačan i **ispravno** upiši rezultat na ocjenjivački list.
Koje su od navedenih riječi *složenice*?

- a) zidar, vratar, kuhar
- b) premlad, napisati, nerad
- c) sjeveroistok, vodovod, romanopisac
- d) vrt, auto, škola

2. Odredi koji je od ponuđenih odgovora tačan i **ispravno** upiši rezultat na ocjenjivački list.
Koji se suglasnici ubrajaju u *zadnjonepčane*?

- a) k, g, h
- b) c, z, s
- c) č, ž, š
- d) l, r, n

3. Odredi koji je od ponuđenih odgovora tačan i **ispravno** upiši rezultat na ocjenjivački list.
U rečenici **Mnogo smo se trudili, ali motor ne proradi** potcrtani glagolski oblik je:

- a) aorist
- b) pluskvamperfekat
- c) imperfekat
- d) futur II

4. Odredi koji je od ponuđenih odgovora tačan i **ispravno** upiši rezultat na ocjenjivački list. Koja je imenica u sljedećoj rečenici upotrijebljena u *genitivu*?

Dječak je djevojčici poklonio cvijet ispred škole.

- a) dječak
- b) djevojčica
- c) cvijet
- d) škola

5. Odredi koji je od ponuđenih odgovora tačan i **ispravno** upiši rezultat na ocjenjivački list. Koji od navedenih nizova riječi sadrži sve *prijedloge* iz rečenice **Izašao je iz kuće bez jakne i brzo se vratio u kuću?**

- a) je, iz, bez
- b) iz, bez, i
- c) iz, bez, u
- d) iz, se, u

6. Odredi koji je od ponuđenih odgovora tačan i **ispravno** upiši rezultat na ocjenjivački list. Imenice **čeljad, djeca, braća, lišće i drveće** zovu se:

- a) vlastite imenice
- b) mislene imenice
- c) gradivne imenice
- d) zbirne imenice

7. Pažljivo pročitaj rečenicu i uspravnim crtama podijeli je na riječi.

Neželesedugozadržatisamnomjersunestrpljiviinemajuvremena.

Odredi koji je od ponuđenih odgovora tačan i **ispravno** upiši rezultat na ocjenjivački list. Navedena se rečenica sastoji od:

- a) 11 riječi
- b) 12 riječi
- c) 13 riječi
- d) 14 riječi

8. Pažljivo pročitaj sljedeći odlomak.

Aron ustade, brzo razmota vreću, namami psa u nju, oprezno prihvati ćoškove, podiže ih, podmetnu ruku i uze zamotuljak u naručje kao da je kakvo dijete u povoju i pođe kući.

Pred avlijskim vratima ugledao je neku tamnu sjenku. U prvi mah učini mu se da je to majka, pa ustuknu brže natrag za ćošak. Kad je domalo opet provirio, sjenka je bila odmakla dalje. Odahnu, pa šunjajući se stiže najzad do kuće. Od silnog uzbuđenja činilo mu se kao da mu srce udara pod samim grlom.

(I. Samokovlija, *Dječak Aron*)

Odredi koji je od ponuđenih odgovora tačan i **ispravno** upiši rezultat na ocjenjivački list.

Oblik kazivanja u navedenom odlomku jeste:

- a) opisivanje
- b) pripovijedanje
- c) dijalog
- d) monolog

9. Pažljivo pročitaj sljedeći tekst.

Gle malu vočku poslije kiše:
Puna je kapi pa ih njiše.
I bliješti suncem obasjana,
Čudesna raskoš njenih grana.

Al nek se sunce malko skrije,
Nestane sve te čarolije.
Ona je opet kao prvo,
Obično, jedno, malo drvo.

(D. Cesarić, *Voćka poslije kiše*)

Odredi koja je od sljedećih tvrdnji tačna i **ispravno** upiši rezultat na ocjenjivački list.

- a) Tekst pripada lirskom književnom rodu.
- b) Tekst pripada epskom književnom rodu.
- c) Tekst pripada dramskom književnom rodu.
- d) Tekst je epsko-lirski.

10. Odredi koji je od ponuđenih odgovora tačan i **ispravno** upiši rezultat na ocjenjivački list. Stilska figura kojom se predmetima i pojavama iz prirode pripisuju ljudske osobine (kao u stihu “**Vjetar podsjeti lijeske, i one se šaptom krste**” iz pjesme *Stećak* Skendera Kulenovića) zove se:

- a) epitet
- b) personifikacija
- c) kontrast
- d) metafora